

Otaksumat - läpi yhteiskunnan käytetyt ikivanhat lievikkeet vallantarpeisiin

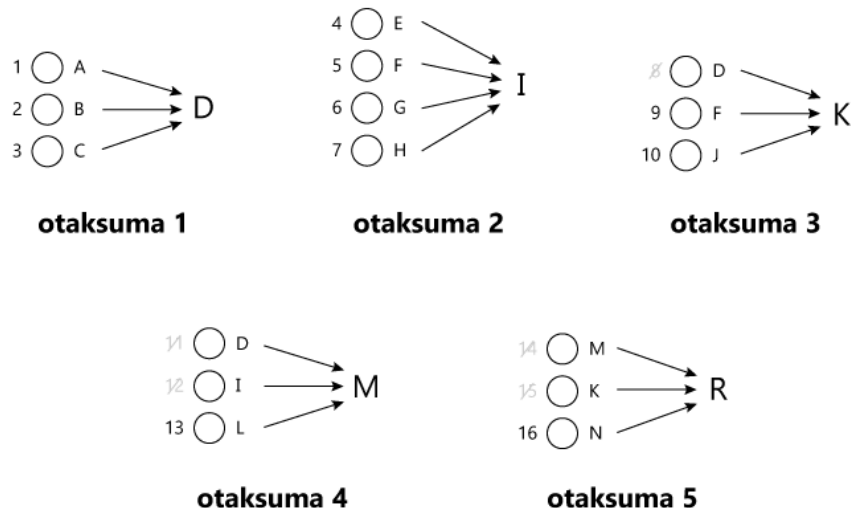
Yhteiskunnassa suorastaan kisailaan siitä, kuka tai mikä pääsee ajatusten tarjoajaksi ja täten osalliseksi otaksumiin, joita suunnitelmallisesti keskenään verkottamalla päästään ohjaamaan nimettävissä olevien ihmisten ajatustoimintaa vähintään sen verran, että hänet saadaan ajattelemaan jotain tiettyä ilman, että siihen viitataan suoraan.

Otaksumat ovat suunnittelunaikaisia arvioita siitä, mitä jonkun tietyn henkilön mieleen tulee, kun tämä altistetaan joukolle valikoituja suoria havaintoja tai hänet johdatellaan ajattelemaan tiettyjä asioita. Arvioitahan niiden täytyy ollakin, koska toisen ihmisen mieleen ei pääse katsomaan suoraan. Otaksumat perustuvat sekä yleiseen tietämykseen siitä, minkälaisia ajatusverkostoja ihmisten mieleen on muodostunut, että myös tietämykseen siitä, minkälaisia ajatusten välisiä yhteyksiä jonkun tietyn henkilön mielessä on, mikä johtuu usein siitä johtuen, että otaksumien asettajat itse ovat olleet niitä luomassa, vahvistamassa ja ylläpitämässä.

Kerrontaan mukaan pääsyn helpottamiseksi selitettäköön vielä, että joka ikinen pienikin suora havainto tai jatkoajatus esim. Aamu-TV:stä, lehden aukeamalta, bussimatalla sisäänastujista tai jollain käytävällä kuullusta puheesta jättää mieltä joltain tietyltä osin esiaktivoituksi, ja kun näitä esiaktivointoja on riittävästi ja tietynlaisia, kohdehenkilön ajatukset luikahtavat vahingonomaaisesti kohti jotain tiettyä ajatusta, mitä hän ei mitenkään pysty estämään. Jokaista näistä esiaktivoinnista on mahdollista käyttää yhdessä tai useammassa otaksumassa. Helsingin Sanomat, Turun Sanomat, Aamulehti ja muut sanomalehdet hyödyntävät tällaista joka päivä, kuten myös MTV3 uutisinserteissään, toimien joko itse yksittäisen otaksuman kaikkien kohtien ajatusten tarjoajana tai sitten he toimivat vain otaksuman pohjustajana eli ne tarjoavat muutama ensimmäiset ajatukset ja jättävät jonkun toisen tahon tehtäväksi suorittaa varsinainen triggerointi eli otaksuman viimeiseen kohtaan tarvittavan ajatuksen tarjoaminen.

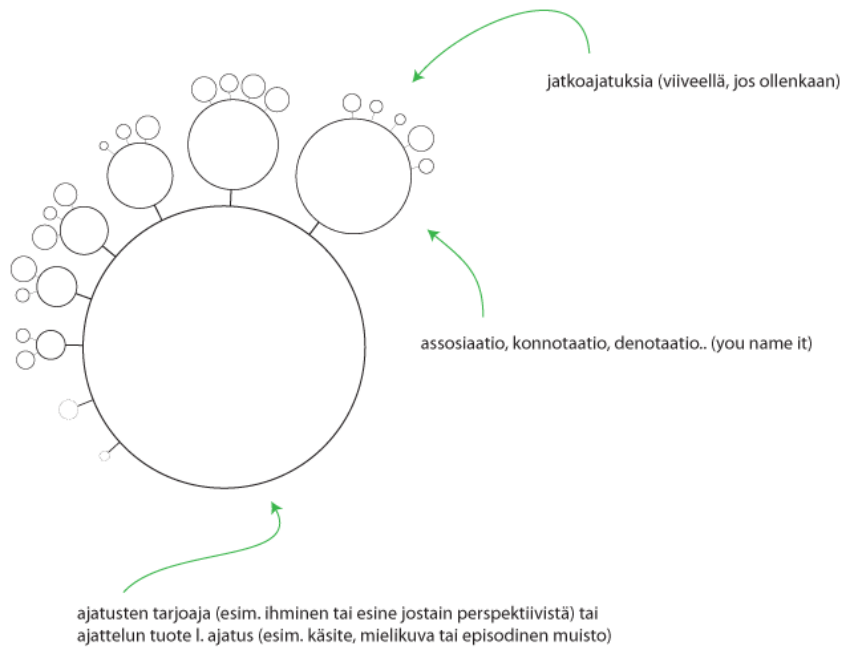
Otaksumia voidaan havainnollistaa kuvalla 1, jossa on 5 kpl otaksumia, jotka koostuvat numeroiduista ajatusten tarjoajista ja ennakoarvioiden mukaan mieleen nousevista ajatuksista, jotka on merkitty kirjaimella. Kuvaa tarkkaan katsomalla, huomaa, että samaa kirjainta voi esiintyä useammassa kohdassa. Tämä johtuu joko siitä, että otaksuman tullessa toteen, aktivoitunut ajatus voi toimia muiden otaksumien osana tai sitten samaa ajatusta aktivoi useampi mielen ulkoinen ajatusten tarjoaja.

Kuvat 2 ja 3 selittävät tarkemmin sitä, mihin kuvan 1 otaksumissa olevat numerot ja kirjaimet viittaavat. Numerot ovat siis ajatusten tarjoajia (esim. ihminen tai esine jostain perspektiivistä) tai ajattelun tuotteita l. ajatuksia (esim. käsite, mielikuva tai episodinen muisto) ja kirjaimet esiin tulevia ajatuksia tai niistä seuraavia jatkoajatuksia. Kirjaimilla voidaan viitata joko ensiajatuksiin tai jatkoajatuksiin, mutta vain yhteen niistä kerrallaan. ■

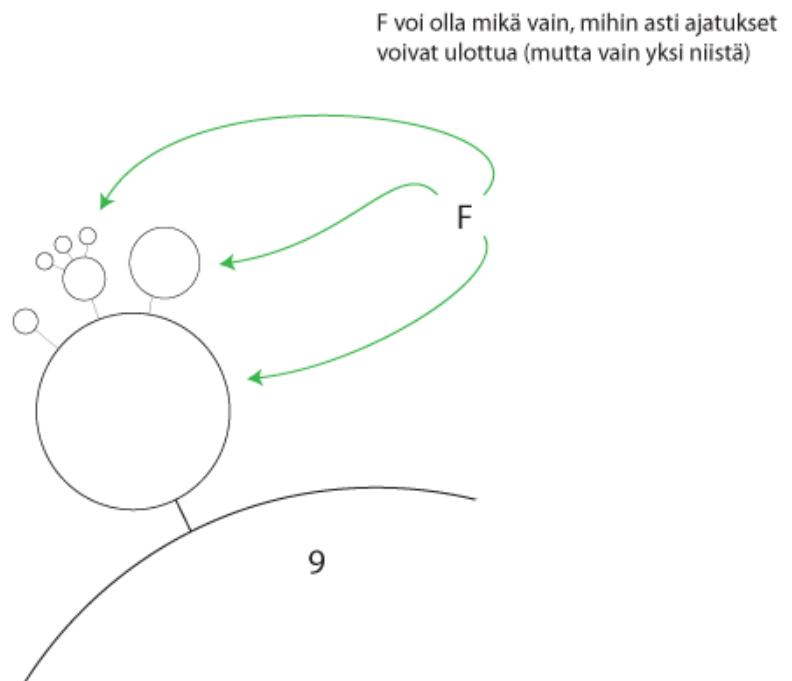

Kuva 1. Joukko otaksumia.

Tämä kirjoitus on osa Uskottavaa vai totta -sarjaa, viitaten samannimiseen blogiin, ideana ollen, että sellaisen selityksen luominen käsitellyistä asioista, jota kukaan ei kyseenalaistaisi tai väittäisi todistusta riittämättömäksi, olisi erittäin työteliästä, koska kyse on usein sen verran monimutkaisesta teknologiasta ja/tai tieteestä ammentamisesta, että on helpompaa viedä lukija mahdollisimman lähellä ymmärtämisen mahdollisuutta ja antaa hänen "kulkea loppumatka itse".

Kuva 2. Kaavamainen esitys ajatusten tarjoajasta / ajattelun tuotteesta jatkoajatuksineen.

Kuva 3. Otaksuman osatekijänä olevasta ajatusten tarjoajasta voidaan hyödyntää sekä ensiajatuksia, että jatkoajatuksia.